

STATNETT

på e-post til: tilknytning@statnett.no

29. mai 2026

Innspill til strengere modenhetskrav for forbrukstilknytninger

Jeg representerer forbruksnettkunde Nordic Electrofuel AS. Vi dekarboniserer og øker energisikkerheten for luftfarten ved å bygge anlegg for produksjon av syntetiske hydrokarboner som kan brukes som drivstoff direkte i eksisterende flymotorer (e-SAF). Vår produksjonsmetode er kraftkrevende, fordi den bruker elektrisitet til å fremstille mellomproduktet hydrogen, for reaksjon med karbon fra CO₂ vi henter fra lokal utslippskilde.

Overordnet

Kraftkrevende prosjekter er per definisjon ikke gjennomførbare før de er sikret varig tilgang til tilstrekkelig elektrisitetsnett. Vi ser hvordan køene for tilknytning til elektrisitetsnettene blir stadig lengre. Vi forstår problemet, men stiller spørsmål ved løsningsvalgene:

- Vi er tvilende til om den tilsynelatende konflikten mellom plikten til å tilknytte en kvalifisert nettkunde og de økende tilknytningskøene er å gjøre det vanskeligere å kvalifisere for rett til nettilknytning.
 - o Det uttalte formålet med endringene er å sikre at bare prosjekter med en realistisk gjennomføringsevne får plass i køen. Vi stiller spørsmål hvor høyt listen for rett til tilknytning kan legges med denne begrunnelsen.
 - o Like regler gir ikke likebehandling av ulike prosjekter. Vi mener at forslagene ikke sikrer reell likebehandling av søkere, men favoriserer mindre, enkle og raske prosjekter samtidig som terskelen heves for store og komplekse prosjekter innen omstilling og utvikling av tradisjonell industri. Forholdet til NEM-forskriften §4-6 synes ikke vurdert.
 - o Vi ser en betydelig risiko for at selv solide utviklere med gode, men kompliserte, prosjekter vil bli vurdert som «umodne» etter de foreslåtte endrede kriteriene. Konsekvensen av dette er at gode kraftkrevende industriprosjekter ikke kan gjennomføres i Norge, fordi de ikke får plass i tilknytningskøen og dermed mangler nødvendige forutsetninger for å utvikles ferdig her i landet.
 - o Nivå på terskelen må tilpasses ventetiden: Forslaget innebærer at kravene må oppfylles for å få kjøplass, til tross for at det kan være langt frem til tilknytning. Krav til prosjektstatus, tillatelser og finansiering blir da gjerne premature og i praksis ikke realistiske eller naturlige å oppfylle, selv for etablerte søkere.
 - Innstramningene kan tidligst gjelde fra når tid for tilknytning er sikker og med rimelig tid for prosjektgjennomføring og øremerket finansiering.
 - o Tilbaketrekking av kapasitet ved «vesentlige» endringer eller 1-2 års forsinkelse kan være uforholdsmessig etter store kundeinvesteringer og er prosessdrivende. De faste tidsgrensene som foreslås tar ikke høyde for at mer kompliserte eller nyskapende prosjekter kan ha en mer usikker fremdriftsplan.

Nordic Electrofuel AS

Hoffsveien 1A, N-0275 Oslo	NO Company ID: 916 066 317	
Norway	BIC: DNBANOKKXXX ,	
www.nordicelectrofuel.no	IBAN: NO97 1503 6655 248	Page 1 of 11

- Vi ser ikke bort fra at det mottas tilknytningssøknader som er «skrevet på servietter» og ikke er tilstrekkelige for nettselskapets vurdering av prosjektet eller behov for egne tiltak. Vår erfaring er imidlertid at også godt dokumenterte søknader blir møtt med stadig nye spørsmål og krav. Dette er ikke greit og blir ikke bedre av at det innføres strengere krav.
- Omfattende og detaljert dokumentasjon er til dels forretningssensitiv og skaper praktiske utfordringer ved håndtering av innsynsbegjæringer.
- Det er også en risiko for at noen søkere gjennomfører unødvendig utviklingsarbeid, presenterer fiktiv allokering av finansiering, osv., for å sikre «fremdrift» og status som «modent» prosjekt.

For stramme kriterier for rett til nettilknytning gjør nettselskapet reelt til en konsesjonsmyndighet for industri i Norge. Dette er nettselskapene neppe kvalifisert for, og vi tror ikke de ønsker rollen. En slik utvikling må også ventes å føre til at avgjørelser flyttes over til nasjonale og overnasjonale klageinstanser og domstoler.

Vi minner om at det er normalt og må forventes at offentlige og private nettkunder legges ned og at også velfunderte prosjekter utsettes eller avsluttes på alle stadier i gjennomføringsfasen.

Modenhetskravene og rollen til Fornybar Norge

Vi støtter at Statnett utvikler en veileder som kan bidra til bedre tilknytningssøknader, samt likeartet praksis mellom nettkonsesjonærene.

Statnett planlegger at Fornybar Norges beste praksis til modenhetsvurdering skal innarbeides i egne generelle modenhetskrav. Vi bemerker at Fornybar Norge i hovedsak organiserer kraftprodusenter og nettkonsesjonærer, ikke uttakskunder. Dette påvirker problemforståelsen ved utforming av vilkår for tilknytning.

Som det også fremgikk i Statnett sitt dialogmøte avholdt 7. mai i år avviker Fornybar Norges beste praksis på noen punkter fra Statnett sine kriterier. Vi savner en tydeliggjøring av forskjellene, samt hvilke som nå blir jamført og hvilke ikke.

Anvendelse på større vs mindre prosjekter

De nye og uttalt strengere reglene er ment å treffe prosjekter med tilknytning over 99MW. Grensen er ikke nærmere begrunnet utover at dette er grensen for når Statnett har ansvar for modenhetsvurderingen. Det er grunn for å vente at Statnett sin veileder blir lagt til grunn også for mindre prosjekter, blant annet fordi det neppe er grunn for å ha strengere tilknytningsvilkår utelukkende på grunn av størrelsen på tilknytningssøknaden.

Vi anbefaler at anvendelsen av de strengere kriteriene på mindre tilknytningssaker og hvordan vilkårene kan måtte praktisere forskjellig gjøres tydelig for lokale og regionale nettselskaper.

Tilknytningsplikten og -køen

Nettkonsesjonæren har tilknytningsplikt for modne prosjekter. Når det ikke finnes tilgjengelig kapasitet for tilknytning, består tilknytningsplikten i stedet av en handleplikt, i form av plikt til å utrede og utvikle nødvendig nettkapasitet eller søke dispensasjon der dette ikke er mulig. De fleste steder i landet er det

Nordic Electrofuel AS

Hoffsveien 1A, N-0275 Oslo	NO Company ID: 916 066 317	
Norway	BIC: DNBANOKKXXX,	
www.nordicelectrofuel.no	IBAN: NO97 1503 6655 248	Page 2 of 11

nå handleplikten som er relevant for nettkonsesjonærene. Delvis skyldes dette en voldsom økning i tilknytningsøknader fra forbrukskunder, som har ført til lange tilknytningskøer.

Vårt syn er at så lenge nettkonsesjonærene oppfyller sin handleplikt, er tilknytningskøen et kjedelig faktum som potensielle kunder selv må vurdere konsekvensene av. Er det behov for å stanse inntak av nye kunder kan, nettkonsesjonær søke dispensasjon fra tilknytningsplikten.

Energiminister Aasland uttalte på kraftkonferansen «På innsiden av Sula» tidlig i mai i år, at de køsatte prosjektene er mulighetene våre for å etablere ny industri, arbeidsplasser og verdiskapning. Dette er et luksusproblem for Norge. Køsatte kunder må selv vurdere om ventetiden er til å leve med for gjennomføring av prosjektet og hvordan mulige bortfall av store eller små søkere foran i køen kan fremskynde prosjektgjennomføringen. Både tildelt kapasitet og utviklingsplaner med status er offentlig tilgjengelig. Saker under behandling er ikke offentlige, men det er mulig å rådføre seg med nettkonsesjonærene om generell status.

Avvisning av prosjekter uten gjennomføringsevne kan håndteres etter dagens regler.

Vi stiller spørsmål ved i hvilken grad det er adgang til å bruke strengere modenhetskrav som grunn for å nekte kunder plass i køen, selv om den er lang. Vårt syn er at det ikke behov for slike tiltak. Tiltakene som foreslås er til dels heller ikke egnet til å skille gjennomførbare prosjekter fra «luftslott».

Vi anbefaler at tilknytningskravene ikke gjøres strengere enn de er i dag.

Faktisk rolleendring for nettselskapene krever mer av prosessen

Status nå er at det er lite eller ingen ledig kapasitet for fordeling og lange ledetider i køene. For eksempel har vi saker der veiledende tidspunkt for tilknytning er om 6 og 11 år. Som følge av dette treffer nettselskapene nå, som offentlige monopolistkonsesjonærer, beslutninger om fordeling av svært knappe ressurser.

Som følge av køsituasjonen er også ikkediskrimineringskravet i EU's tredje energidirektiv artikkel 37 nr.10 blitt mer aktuelt og praksis et relevant område for kontroll fra European Surveillance Authority (ESA).

Krav til prosess

Grensen mellom offentlig myndighetsutøvelse og ordinær avtale kan være uskarp.

Nettselskapene sin rolle ved tilknytning har tradisjonelt vært kontraktuell og praktisk art, da tilknytning har vært mulig i løpet av relativt kort tid. Vi er enig i at dette har overveiende avtalepreg. Slik ble da også RME's vurdering av om legalitetsprinsippet kom til anvendelse i tilbaketrekkingssak 202404999-37¹.

Slik er det ikke lenger.

¹ Avgjørelsen er datert 19. desember 2025 og tilknytningsproblemet for denne søkeren ble likevel løst raskt: Klager er gitt tilgang til nett i henhold til behov (fra 2027), ved midlertidig tildeling som senere går over i varig tilknytning.

Nordic Electrofuel AS

Hoffsveien 1A, N-0275 Oslo	NO Company ID: 916 066 317	
Norway	BIC: DNBANOKKXXX,	
www.nordicelectrofuel.no	IBAN: NO97 1503 6655 248	Page 3 of 11

Nå er det lange ledetider og mange som konkurrerer om tilknytning. Utviklingen har gått svært raskt og dette var ikke noe lovgiver fullt ut forutså da NEM-forskriften ble gitt. Vi har, som nevnt, en sak er veiledende tidspunkt for tilknytning om 11 år, forutsatt at prosjektet vurderes som modent.

Det følger av dette at nettselskapene nå, som offentlige monopolistkonsesjonærer, treffer beslutninger om fordeling av svært knappe ressurser. De strengere kriteriene for modenhet som nå søkes innført gjør denne karakteren enda mer utpreget. Som følge av dette er nettkonsesjonærens sin beslutning om modenhet for bestemmende for søkerens rettigheter og plikter på en helt annen måte enn tidligere og det er vårt syn at beslutningen i modenhetsvurderingen er gått over til å bli et forvaltningsvedtak, med tilhørende krav til prosess, dokumentasjon og begrunnelser.

Uavhengig av om modenhetsbeslutningen er et forvaltningsvedtak eller ikke, fører den stadig mer utpregede karakteren av fordeling til at prosessen i tilknytningssaker blir stadig viktigere. Dette gjelder blant annet prosesstyring, begrunnelser og dokumentasjon. Fremover må det ventes at søkere som ikke er vurdert som modne i større grad vil stille spørsmål ved likebehandlingen, slik det også skjedde i RME-sak 202404999.

Som følge av dette er også kravet om proporsjonale og ikke-diskriminerende vilkår for tilknytning i EU's tredje energidirektiv² artikkel 37 nr. 10 blitt mer aktuelt, og dermed også kontroll ved Reguleringsmyndigheten for energi eller ESA.

Vi anbefaler at forvaltningsloven uttrykkelig gis anvendelse på prosessen med søknader om nettilknytning. Alternativt anbefaler vi at det innføres tydelige saksbehandlingsregler og at nettkonsesjonærene gis veiledning og opplæring i disse.

Kølengde og bortfall av prosjekter foran i tilknytningskøen som problem

Mange steder er tilknytningskøene nå lange og økende. Dette synes å være det underliggende problemet som Statnett ønsker å løse.

I presentasjon fra Statnett sitt dialogmøte om saken den 7 mai 2026, vises det på side 3 til at dagens tilknytningsvilkår fører til en risiko «...for at prosjekter med mindre sannsynlighet for realisering fortrenger and andre mer realiserbare prosjekter...» og at «Statnett ønsker å rette tilknytning, kapasitetsreservasjon og nettutvikling mot kundeprosjekter med stor sannsynlighet for gjennomføring». Videre vises det til et ønske om å sile ut «mindre realistiske» prosjekter.

Vi stiller spørsmål ved

- i hvilken grad Statnett sin organisasjon er egnet til å vurdere dette i mer detalj enn i dag, og
- om de foreslåtte innstramningene vil gjøre dette på en objektiv og ikke-diskriminerende måte.

Kriteriene som foreslås er enkle å praktisere for Statnett, men ikke nødvendigvis egnet til å differensiere på reell gjennomføringsevne. Forslagene øker reelt sett terskelen for store og komplekse prosjekter innen tradisjonell industri. Dette kan hindre eller sinke industribygging i Norge og det kan stilles spørsmål ved om industrilokomotivene vi har i dag ville klart å etablere seg under det foreslåtte

² NEM-forskriften §4-6 1. ledd implementerer elmarkedsdirektivet § 37 nr. 10 i norsk rett. Av årsaker vi ikke er kjent med, er ikke vilkåret om proporsjonalitet tatt inn i forskriftsteksten. Det er mulig at kriteriet er innfortolket i uttrykket «ikke-diskriminerende og objektiv»

Nordic Electrofuel AS

Hoffsveien 1A, N-0275 Oslo	NO Company ID: 916 066 317	
Norway	BIC: DNBANOKKXXX,	
www.nordicelectrofuel.no	IBAN: NO97 1503 6655 248	Page 4 of 11

tilknytningsregimet. Også videre utvikling av etablerte aktører vanskeliggjøres, selv om det er uttalt at disse skal prioriteres.

Bortfall av prosjekter som har fått tildelt kapasitet eller kjøplass

Innimellom faller planlagte eller eksisterende prosjekter bort. Endringene kan skje på kort varsel. Forutsetningen for de foreslåtte innstramningene synes å være et ønske om at dårlig funderte prosjekter, som vil falle bort, tar opp plass i reservasjonskøen. Men prosjektene som faller bort er ikke nødvendigvis «luftslott» og årsakene til bortfall, forsinkelser eller endringer kan være mange. Bortfall kan skje for prosjekter med små kapasitetsbehov. Det kan også gjelde større prosjekter.

Et eksempel på et stort prosjekt som det neppe var tvil om at var «modent», er Equinor/Vår Energi sitt prosjekt for elektrifisering av offshorefeltene Grane og Balder. Termineringen av dette prosjektet skyldtes strategiske prioriteringer, ikke manglende gjennomføringsevne.

Vi kan ikke se at det at noen prosjekter blir kansellert i seg selv begrunner strengere vilkår for nettilknytning.

Hva skjer når kapasitet blir frigitt

Bortfall av nettkapasitet i bruk, under reservasjon eller i kø har ikke som nødvendig følge at kapasiteten blir stående ubrukt over tid:

Avhengig av hvor mye kapasitet som blir frigjort, åpnes det muligheter for andre nettkunder. Vi, og sikkert også andre køsatte nettkunder, ønsker å rykke frem i køen for tidligere tilknytning om andre prosjekter skulle falle bort. Vi kan da fremskynde prosjektfremdrift som er bremsset i påvente av nettilknytning.

Vi anbefaler at nettselskapene får som fast rutine å innhente informasjon om mulighet for fremskyndet fremdrift for kunder i kø i forbindelse med sine gjennomganger av prosjektfremdrift.

Tildelinger av effektivitetshensyn

Slik vi forstår det, forekommer avvik fra den alminnelige køen. Kunder med noe mindre kapasitetsbehov kan noen ganger rykke forbi større kunder når dette effektiviserer utnyttningen av nettet. Dette kan for eksempel skje ved tildeling av midlertidig kapasitet.

Vi anbefaler at vilkårene for når og hvordan dette kan skje bør formalisert.

Vi støtter Fornybar Norge sin anbefaling fra juni 2025 om tildeling av restkapasitet.

Lengden på reservasjonskøen i forhold til modenhetskravet

Tidspunkt for modenhetsvurdering

«Modenhet» er settet med kriterier som brukes for å vurdere gjennomføringsevne for et prosjekt. Modenhet for et prosjekt må imidlertid vurderes på bakgrunn av at prosjektet per definisjon ikke er gjennomførbart uten tilgang til elektrisitetsnettet. I dag er det gjerne nettilknytning som er kritisk linje for prosjektgjennomføringen, ikke intern prosjektutvikling. Som nevnt over, har vi saker til behandling, der veiledende tidspunkt for tilknytning ligger 6-11 år frem i tid. Dette er vesentlig lenger enn hva som ligger til grunn i høringsnotatet.

Nordic Electrofuel AS

Hoffsveien 1A, N-0275 Oslo	NO Company ID: 916 066 317	
Norway	BIC: DNBANOKKXXX,	
www.nordicelectrofuel.no	IBAN: NO97 1503 6655 248	Page 5 of 11

Vi anbefaler at modenetskriteriene praktiseres lempelig når en troverdig tidslinje for nettilknytning er lengre enn fem år. Uansett vil forslagene til strengere modenetskriterier være uforholdsmessige hvis de praktiseres tidligere enn fem år før tilgjengelig nett og i hvert fall i perioden et prosjekt har lavere aktivitet fordi prosjektplanen er kortere enn tiden til nettilknytning-

Milepælsplan i Tilko

I dialogmøte 7. mai 2026 ble det opplyst muntlig at forsinkelse i prosjektplan i påvente av nettilknytning ikke er relevant forsinkelse i forhold til modenhetsvurderingen og at prosjektplan må oppgis basert på tid for realistisk nettilknytning. Vi opplever at nettselskapene kan ha en annen oppfatning. Urimelige status- og fremdriftskrav i denne perioden er et problemområde i dag og dette forsinker saksbehandlingen.

Vi anbefaler at det tas inn i de formelle modenhetskravene eller i hvert fall presiseres i veiledning at milepælsplan i Tilko registreres med utgangpunkt i antatt tidspunkt med tilgjengelig nett og at perioden med lav aktivitet ikke krever milepæler eller regnes som «forsinkelse».

Prosjektbeskrivelse

Tegninger

For et prosjekt som er kommet forbi det første konseptstadiet finnes det gjerne tegninger. I tidligfase er disse enkle og har til formål å vise hvordan et mulig anlegg kan se ut, med de enkelte komponentene som inngår. Tegninger laget under forstudie, der det er lang tid til oppstart av byggearbeider, vil kunne undergå vesentlige endringer før oppstart av byggearbeider og detaljtegninger på dette stadiet kan derfor være lite relevant for prosjektet. Fremleggelse av slike detaljtegninger og 3D-modeller tidlig i prosjektet vil normalt også være irrelevant for nettoperators behov.

Årsak til endringer kan for eksempel være teknologiske endringer, eller at endringer på naboeiendommer fører til behov for justeringer. Endelig valg av løsning og utstyrsleverandør kan også gi nokså ulike arronderinger og formater på komponenter. Eksempelvis kan arealbehovet for ulike leverandører av elektrolyseanlegg variere vesentlig for samme produksjonsvolum.

Vi støtter at det kreves fremlagt tegninger som nettoperatør trenger for nødvendig utvikling av egne anlegg. En skissemessig foreløpig tegning, som viser mulig arrondering kan også være nyttig for å vise at prosjektet er gjennomtenkt.

Vi anbefaler at det ikke kreves detaljerte fagmessige tegninger i korrekt målestokk og format hvis det er mer enn tre år til tilknytning kan skje.

Reelt kapasitetsbehov

Vi legger til grunn at nettleverandør har behov for informasjon om reelt kapasitetsbehov som ledd i egen planlegging og for effektiv allokering av kapasitet. Vi har ingen kommentarer til denne delen av forslaget.

Status på relevante tillatelser, avtaler og lokalisering

Vi støtter at det kreves oversikt over nødvendige tillatelser og en realistisk plan for når disse skal innhentes. Kravet til status må hensynta hvor lang tid det er frem til tilknytning og kan ikke kreve raskere fremdrift enn det prosjektet etter sin art normalt ville ha.

Nordic Electrofuel AS

Hoffsveien 1A, N-0275 Oslo	NO Company ID: 916 066 317	
Norway	BIC: DNBANOKKXXX,	
www.nordicelectrofuel.no	IBAN: NO97 1503 6655 248	Page 6 of 11

Vi støtter ikke at det kreves at området er regulert til rett arealformål for å vurderes som modent, hvis omregulering må antas ukontroversielt og kan ventes gjennomført i god tid for byggearbeidene starter.

Det er foreslått faste yttergrenser for når forskyving av en milepæl skal regnes som vesentlig endring eller avvik. Dette er enkelt å praktisere, men tar ikke høyde for særegenheter i det enkelte prosjekt. Slike faste vilkår med relativt korte frister favoriserer enkle og «gryteklare» prosjekter fremfor mer krevende industriutvikling. Inndragning av tildelt kapasitet eller kjøplass etter slike enkle kriterier kan i den enkelte saken være uforholdsmessig og strid med likebehandlingskravet i NEM §4-6.

Prioritet for eksisterende kunder

Det er opplyst at utvikling eller utvidelse av virksomheter som alt er tilknyttet nett skal prioriteres under ellers like forhold.

Vi anbefaler at det utvikles regler for når, hvordan og etter hvilke kriterier dette skal skje ved omlegging eller utvidelse av drift eller produksjon hos en etablert forbrukskunde. Kriteriene må hensynta kravet til ikke-diskriminering av tilknytningssøkere.

Forsinkelser på grunn av forhold hos kunden

Vi støtter at det skal stilles krav til oppdateringer, fremdrift og realisme i prosesser kunden er ansvarlig for.

Vi anbefaler at vurderingen av om det er vesentlig avvik vurderes konkret i den enkelte sak. En fast grense på ett års utsettelse av en milepæl er arbitrær og for kort for å regnes som vesentlig endring eller avvik.

Langvarige prosesser med tillatelser

Det er foreslått at prosesser med konsesjoner og utslipps- og andre tillatelser som tar mer enn 2 år mer enn opprinnelig milepæl skal regnes som vesentlig avvik. Dette er kort tid for offentligrettslige prosesser som i noen tilfeller kan være krevende og ha uberegnelig tid til endelig avgjørelse.

For eksempel gruve- eller prosessindustriprosjekt kan ha både 3 og 4 års saksbehandlingstid hos offentlige myndigheter, og kanskje mer. Tilsvarende kan en mindre prosessendring under prosjektgjennomføringen føre til nye eller endrede utslipp og behov for ny behandling av utslippstillatelse. Slike endringer og hvordan de påvirker milepælsplanen kan være vanskelige å forutse. Langvarige og uforutsigbare prosesser for tillatelser skulle være kjent fra kraftbransjen og vi kan ikke se at det er grunn for å stille strengere krav på forbrukssiden.

Vi støtter at det skal stilles krav til oppdateringer, fremdrift og realisme i slike prosesser.

Vi anbefaler at vurderingen av om det er vesentlig avvik må vurderes konkret i den enkelte sak.

Lokalisering

Som Statnett er kjent med, pågår det flere saker for Reguleringsmyndigheten for Energi, der det absolutte modenhetskravet om inngått grunnavtale er bestridt for enkelte særskilte situasjoner.

Vi anbefaler at Statnett avventer presisering av dette kriteriet frem til endelige uttalelser fra RME foreligger og at veiledning som blir gitt blir hensyntatt.

Nordic Electrofuel AS

Hoffsveien 1A, N-0275 Oslo	NO Company ID: 916 066 317	
Norway	BIC: DNBANOKKXXX,	
www.nordicelectrofuel.no	IBAN: NO97 1503 6655 248	Page 7 of 11

Finansieringsplan og styrebeslutninger

Innholdet i det foreslåtte nye vilkåret og treffer ikke prosjektfinansiering slik den faktisk foregår eller prosjekter som drar ut i tid som følge av manglende nettilgang. Videre er det uklart hva som kreves av styrebeslutninger.

Styrevedtak

Daglig leder styrer løpende drift av virksomheten. I et utviklingsselskap er prosjektutvikling løpende drift.

Det er vanlig at styret oppdateres jevnlig om fremdrift og utvikling i prosjekter. Detaljgraden i disse orienteringene varierer mye. Vanlig saksgang er at styret har adgang til å stille spørsmål og for øvrig tar oppdateringen til etterretning. Det er ikke normal saksgang at det fattes jevnlig vedtak om at prosjektorganisasjonen skal fortsette arbeidet med prosjektet, så lenge det ikke bes finansiering av arbeidet utover ordinære driftskostnader. Styret kan uansett be organisasjonen om å stanse et prosjekt det mener ikke er levedyktig økonomisk eller av andre årsaker.

Ved behov for investeringer i et enkeltprosjekt utover hva som er normal drift i den enkelte virksomhet, vil styret vurdere finansieringsforslag fra administrasjonen og fatte beslutning i saken. I større prosjekter vil dette typisk være beslutning om å iverksette detaljprosjektering eller oppstart av byggeprosjekt. Disse beslutningene kan komme ganske langt ut i prosjektperioden og vil avhenge av at prosjektet har sikkerhet for nettilknytning i relevant milepælsplan.

Vi anbefaler at krav om fremleggelse av styrevedtak kun omfatter vedtak om større særskilte bevilgninger eller beslutninger, samt at dette ikke kreves før relevant milepæl og typisk ikke tidligere enn 3 år før nettkapasitet er tilgjengelig.

Finansiering

Vi opplever i praksis at det stilles spørsmål ved finansieringen av prosjektet i perioder der utvikling skjer i hovedsak ved egne ressurser og finansieres løpende. Det bes om dokumentasjon for finansiering av tiltak som i henhold til fremdriftsplan ligger langt frem i tid, også når tidspunkt for nettilgang er usikkert. Da nettilgang er en nødvendig forutsetning for gjennomføring av prosjektet, er det urealistisk å kreve dokumentert finansiering før eiere, investorer og långivere har fått bekreftet når tilknytning kan skje.

Vi støtter at nettoperatør kan be om å se budsjett for prosjektet, under forutsetning av at det aksepteres at budsjettets treffsikkerhet og kostnader utvikles over tid.

Vi noterer at en del av informasjonen som ønskes knyttet til prosjektfinansiering og -gjennomføring er svært forretningssensitiv og av stor interesse for mulige leverandører. Omfanget av dokumentasjon er også dårlig egnet for fremleggelse i Tilko sin svært enkle dokumentløsning.

Vi noterer at kravet til dokumentasjon for sikret og allokert finansiering for senere prosjektstadier ikke reflekterer hvordan og når prosjekter finansieres. Disse vilkårene trenger nærmere utredning og justering.

Vi anbefaler at det ikke stilles krav om dokumentert og allokert kapital tidligere enn 3 år før nettkapasitet er tilgjengelig og da i tilknytning til prosjektmilepæler som krever større investeringer.

Nordic Electrofuel AS

Hoffsveien 1A, N-0275 Oslo	NO Company ID: 916 066 317	
Norway	BIC: DNBANOKKXXX,	
www.nordicelectrofuel.no	IBAN: NO97 1503 6655 248	Page 8 of 11

Vi anbefaler at prosjekter som har normal finansieringsstatus i forhold til sin status, art og omfang vurderes som modne. Krav til finansieringsplan frem til driftssetting kan ikke settes kortere enn tiden frem til sikker tilknytning.

Forpliktende fremdriftsplan

Vi støtter at det bør kunne vises til en realistisk fremdriftsplan. Likevel må det være rom for at tekniske utviklingsprosjekter kan støte på hindringer underveis, som må løses for å komme videre.

Tid fra modenhet til realisering

Det er foreslått at planlagt realisering må være innen 6, maksimalt 10 år fra prosjektet er modent. Senere realisering på grunn av ventetid på nett er uttrykkelig unntatt fra fristen.

Forslaget er begrunnet med at det erfaringsmessig ikke tar lengre enn 5-6 år å utvikle store industriprosjekter. Denne innspillgiveren har en annen erfaring, men ser ikke bort fra at prosjekter gjerne har vært under utvikling i en lengre periode når de fremlegges for Statnett.

Særlig kompliserte prosjekter som krever omfattende utvikling og har høy risiko kan være viktig industriutvikling. Vi kan ikke se hvorfor det skal være en øvre tidsramme hvis prosjektet faktisk er av en slik karakter at gjennomføringen tar mer enn 6 eller 10 år.

Vi anbefaler at også prosjekter med en lengre prosjektplan enn 6-10 år vurderes som modne, etter en konkret vurdering. Prosjekter som har normal fremdrift i forhold sin bransje, art og omfang må vurderes som modne.

Vi anbefaler også at det også gjøres tydelig unntak der gjennomføring tar lengre tid på grunn av uventede hendelser. Et eksempel kan være et anlegg med ny teknologi som må piloteres og der det viser seg at en del av anlegget ikke fungerer og må redesignes. Et annet og praktisk eksempel er at prosjektet har utfordringer i startfasen og bruker lenger tid enn planlagt før det utnytter hele den tildelte nettkapasiteten.

Fremdriftsplan når nettilknytning er på kritisk linje

Det blir stadig mer praktisk at det er tidspunkt for mulig nettilknytning som er styrende for prosjektplanen. På dialogmøte med Statnett den 7. mai, om endringene høringsinnspillet gjelder, ble det opplyst at det ikke er de samme formelle fremdriftskravene, når årsaken til manglende fremdrift er tiden til nett kan bli tilgjengelig. Vi opplever at praksis ikke samsvarer med dette. Vi blir pålagt å legge inn milepæler i Tilko også for slike perioder. Det vil typisk være aktivitet i prosjektene også i slike perioder, men ikke nødvendigvis av en art som vil ha like tydelige milepæler. Diskusjon rundt milepælsoppsettet forsinker saksbehandlingen.

Vi anbefaler at unntak fra kravet om minst årlige milepæler i Tilko i perioden prosjektet venter på nett tas inn i veiledning til nettoperatorene.

Offentlig støtte

Statnett ønsker at det gis opplysninger om offentlig støtte prosjektet er avhengig av. Det er ikke opplyst hvordan offentlig støtte planlegges vurdert.

Nordic Electrofuel AS

Hoffsveien 1A, N-0275 Oslo	NO Company ID: 916 066 317	
Norway	BIC: DNBANOKKXXX,	
www.nordicelectrofuel.no	IBAN: NO97 1503 6655 248	Page 9 of 11

Offentlig støtte kan ha ulike karakterer: Noen støtteordninger gir rett på støtte uten særskilte risikovurderinger, slik som Skattefunn for forskning og utvikling. Noen ordninger yter støtte til risikoprojekter, der støttegiver er spesialist på vurdering av prosjekter for såkalt medrisikotagning i form av tilskudd, egenkapital eller lån, slik som for eksempel Innovasjon Norge og Siva. Støtte blir gitt på områder de relevante offentlige myndighetene ønsker å drive frem.

Vi stiller spørsmål ved hvordan slik støtte skal vurderes i forhold til modenheitskriteriet, siden et mer spesialisert organ alt har vurdert risikoen og funnet prosjektet investerbar. Gjennomføringsevne inngår i disse vurderingene. At noen prosjekter som mottar offentlig støtte likevel ikke blir gjennomført betyr ikke nødvendigvis at prosjekter som får slik støtte er dårlig fundert.

Vi anbefaler at nettoperatør viser forsiktighet med å vektlegge innvilget offentlig støtte negativt. For støtte det er søkt om, men som ikke er innvilget, eller der det ennå ikke er søkt, kan det vurderes konkret om slik finansiering skal sees bort fra ved modenheitsvurderingen.

Oppfølging av modenhet

Vi støtter at et prosjekt gir jevnlig redegjørelser for status og bekrefter fortsatt interesse for tilknytning også i venteperioder. Avhengig av format, behøver ikke dette å være en stor byrde for henholdsvis kunde og nettselskap.

Vi anbefaler at nettoperatør viser forsiktighet med å vektlegge presseoppslag om prosjekter, da det ikke er uvanlig at saken ikke blir rett presentert i slike oppslag og utspillet dessuten kan være av forhandlingskarakter. Tilsvarende kan fritolkning av nettsider eller salgsmateriell uten adgang til kontradiksjon føre til uriktige konklusjoner.

Inndragning av kapasitet fra langtkomne prosjekter

Ved inndragning av kapasitet på grunn av forsinkelse i langtkomne prosjekter, vil tapet for nettkunden kunne være stort og kan ligge i mange hundre millioner-klassen. Omfanget av konsekvenser vil variere med hvilken utnyttning kunden kan ha etter inndragningen. Med dagens nettkøer vil dette ikke nødvendigvis kunne avhjelpest gjennom ny søknad når kunden igjen vurderes som moden. Inndragning av kapasitet fra langtkomne prosjekter kan ikke sammenliknes med heving av avtale og det må stilles strenge krav til forutgående prosess. Vi antar at større slike saker vil bli avgjort i klageinstans eller i domstolene.

Vi anbefaler at det praktiseres en høyere terskel for inndragning for langtkomne prosjekter og at det presiseres at forholdsmessigheten av tiltaket må vurderes grundig i en prosess der kunden har rett til å uttale seg.

Overdragelse til prosjektselskap

Ved prosjektutvikling er det vanlig å utvikle prosjektet et stykke på vei og så overdra det til et eget prosjektselskap, som gjerne er et heleid datterselskap som er stiftet for formålet. Overtakende selskap kan også være deleid, som ledd i ekstern finansiering av prosjektet.

Det utviklede prosjektet med rettigheter og eksisterende prosjekterrelaterte avtaler blir overdratt til. Nye avtaler blir inngått direkte av prosjektselskapet. Egenkapital- og gjeldsfinansiering kan også skje direkte i prosjektselskapet. Eierposisjonene i prosjektselskapet kan endres over tid, som følge av egenkapitalfinansiering fra nye investorer eller ved helt eller delvis salg av selskapet.

Nordic Electrofuel AS

Hoffsveien 1A, N-0275 Oslo	NO Company ID: 916 066 317	
Norway	BIC: DNBANOKKXXX	
www.nordicelectrofuel.no	IBAN: NO97 1503 6655 248	Page 10 of 11

Vi anbefaler at det tydeliggjøres at denne typen overdragelse av et prosjekt til et prosjektselskap, uten at prosjektet som sådant endres, ikke er til hinder for fortsatt reservasjon eller beholdt kjøplass for prosjektet.

Vilkår for tilknytning av nytt forbruk vs ny produksjon

Statnett indikerer at det blir innført andre og delvis avvikende kriterier for tilknytning av ny produksjon. I utgangspunktet kan vi ikke se begrunnelsen for dette. Vi ser ikke bort fra at det kan forekomme situasjoner der tilknytning av produksjon bør skje etter andre kriterier enn tilknytning av forbruk. Dette vil i så fall følge av særskilte forhold ved produksjonen eller av den konkrete saken.

Vi anbefaler at vurdering av realisme i tiltaket skjer etter tilsvarende kriterier i begge ender av nettet og at unntak begrunnes.

oOo

Vår saksbehandler Laila M Thomassen har e-post: laila.thomassen@nordicelectrofuel.no og telefon nr.: 90 75 74 50.

Best regards

for Nordic Electrofuel AS

Laila M Thomassen
Chief Legal Officer

Nordic Electrofuel AS

Hoffsveien 1A, N-0275 Oslo	NO Company ID: 916 066 317	
Norway	BIC: DNBANOKKXXX ,	
www.nordicelectrofuel.no	IBAN: NO97 1503 6655 248	Page 11 of 11